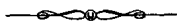

ընեակ մը հայացուած Ս. Գիրքէն Վասակ Սիւնիի, իբր անոր ծախուց մեծագոյն յանձնաձողի, կրակէ բռնեցող կը հասկըցնէր անոր թէ հոգեկոն ի՛նչ անպատում երանութեան մը վարձքը կայ միշտ անոնց համար որ կ'ընդունին և իրենց կեանքին հետ կը շաղտխեն անոր մէջ պահուած աստուածախառն շնորհները, և թէ ի՛նչ տխուր վախճան կը սպասէ անոնց որ, ընդունելէ յետոյ զանաւոր անգամ մը իրենց սրտին մէջ, կը մոռնան սակայն յետոյ անոնց ստոյգ արժէքը, և ուրացումի տիգմին մէջ կ'ստնակորեն զանոնք:

Փակման վերին խօսքը, Կոմիտասեան «Հայրապետական մաղթանք»էն վերջ, արտասանեց Սրբազան Գաթրիարք Հայրը: — Լեցուկ գնահատութեան ջերմ բառեր ուղղեց բանաստեղծներուն, մասնաւորապէս Տ. Տիրան վարդապետի՝ իր յոյժ չինիչ և գեղեցիկ ճառին համար. ի վերջոյ զուարթախոս ակնարկութիւններով ըսաւ թէ ինք վստահ է որ այս հանդէսէն ամենէն աւելի գոհ փառացող պիտի ըլլայ ինք Օշական, տեսնելով թէ գրականութիւնը ո՞րքան անոյշ և հարուստ կը դառնայ արգարե՝ կրօնքի քօւրայէն և եկեղեցւոյ մարգերուն մէջէն առուահոսած ատեն: Հրաւիրեց զինքը որ նոյն ոգւով շարունակէ մշակել գրականութեան այդ սեռը, դիտել տալով նոյն ատեն թէ ընելով զայդ՝ տոկոսիկը միայն վճարած պիտի ըլլայ այն թանկ դրամագլուխին, զոր իբր գրական կոչում իրեն՝ վերցուցած է Ս. Մեսրոպի գերդմանը իր մէջ օւնեցող նուիրական քաղաքին անունէն: Ն. Սրբազնութիւնը, յետոյ, ընդհանրացնելով իր խօսքը, ակնարկեց դարադարձի այս տօնակատարութեան ամբողջ Սփիւռքի մէջ յառաջ բերած խանդավառութեան, ըսաւ թէ երբ այդ մասին լրացրական և տեղեկագրական ծանօթութիւնները լրանան, «Սիոնի» յաջորդ թիւերէն մէկուն մէջ պիտի երևի յօդուինական տարւոյն քրոնիկոն պատկերը, ուր պիտի հայելանայ բովանդակ հայութեան, առանց դաւանական և հոսանքային խտրութեանց, այդ տեսակէտով ցոյց տուած երկիւղած և ազգաւէր ճիւղը: Ապա, սրբաւանդն ոգեկոչումէ մը վերջ Սրբոց Թարգմանչաց յիշատակին, Ամենակալին օրհնութիւնը հայցեց ազգին լրութեան,

անոր վեհ. Սրբազնագոյն հայրապետին, հոգեւոր և մարմնաւոր իշխանութեանց, եւ այն բոլոր հայրենասէր մարմիններուն եւ կրթական ու մտաւորական հաստատութեանց վրայ, որոնք չինայեցին ջանք, բարոյապէս արդիւնաւոր ընծայելու համար այս տօնակատարութիւնը: Շնորհակալութիւն յայտնեց նաեւ, մասնաւորաբար, հայ կաթողիկ հաստարկութեան ներկայացուցիչ Մեծ. Տ. Յովհաննէս և Հ. Մանուէլ վարդապետաց եւ Երուսաղէմի Անկիլքան եկեղեցւոյ Գեր. եպիսկոպոսական փոխանորդի և Կանոնիկոս Պրիմէնի, որոնք ներկայ էին հանդէսին, և Ս. Աթոռոյ համար ևս սրտազին մաղթանքներէ վերջ, «Պահպանիչ»ով օրհնեց բոլոր ներկաները:

Ս. ՅԱԿՈԲԻ ՆԵՐՍԷՆ

ԱՄՍՕՐԵԱՅ ԼՈՒՐԵՐ

Անցեալ Հոկտեմբեր ամսուան ընթացքին, Ս. Աթոռոյ Տճօրէի ժողովը ինչ անգամներ ի նիստ գումարուեցաւ իբրեւ Վարչական Մարմին, ևտօն. Գիւ. Առեանը երեք անգամ, իսկ Ռեսուս. Խորհուրդը երկու անգամ, իւրաքանչիւրը զրպաղով իր իրաւաստութեան մէջ եղած խնդիրներով:

● Ուր. 27 Սեպտ. — Ս. Գաթրիարքը, ընկերակցութեամբ Տ. Մեսրոպ Սրբազանի, Տ. Եղիշէ վրդ.ի, Տ. Շնորհք և Տ. Աթրոն արեղաներու, այցելութիւն մը տուաւ Տբաբանց լուսկեաներու վանքը, Յոպպէի ճամբուն վրայ:

— Տ. Զգօս վարդապետ վերադարձաւ Լիբանանեան արձակուրդէն:

● Եր. 28 Սեպտ. — Տ. Գէորգ վրդ. Յոպպէ գնաց, իսպիւրացի տօնին առթիւ վաղիւ պատարագելու և քարոզելու համար:

● Կիր. 29 Սեպտ. — (Խաչվերաց). Ս. Գաթրիարքը հանդիսաւոր Ս. պատարագ մատոյց Մայր Տաճարին մէջ, և քարոզեց, ներկայացնելով խաչին խորհուրդը, իբրեւ աղբիւր զօրութեան քրիստոնէական բարոյականի: Սրեկոյնի կատարուեցաւ մեծահանգէս անդատան իսպիւրացի:

● Բշ. 30 Սեպտ. — Մեռելոցի առթիւ. Տ. Սեբորէ վրդ. քարոզեց ի Ս. Փրկիչ, նիւթ ունենալով անմահութեան հաւատքը, և ներկայացնելով զայն իբրեւ ընծան զբացում մը մաքրուն մէջ, զոր քրիստոնէական կրօնը աւելի պայծա-

ապացուցած է սակայն, այսպէս դարձնելով զայն մեր հաւատքին հիմնականներէն մին:

— Տ. Նորայր Վրդ. վերադարձաւ Սիւրիական իր արձակուրդէն:

● Գշ. 1 Նոկտ. — Ս. Պատրիարքը, ուսուցիչներու ընկերակցութեամբ այցելեց Ժառանգաւորաց վարձարանը, և զպրօքական վերամուսին առթիւ խրատական խօսեցաւ այսկերտներուն:

— Ընդառաջ երթալով վեհ. Տ. Բարգէն Ս. կաթողիկոսի առաջարկութեան, Տնօրէն Ժողովը հաւանեցաւ Տ. Նորայր վարձարկտի Անթիլիաս երթալուն, իբրեւ վերատեսուէչ Դպրեվանոցի:

● Գշ. 2 Նոկտ. — Տ. Յովնէ վրդ. ի յաջորդեց Տ. Շնորհք արեղայ, իբրեւ գաւազանակիր Ս. Պատրիարք Հօր:

● Ուր. 4 Նոկտ. — Ուսուցիչ Գ. Շահան Պէրպէրեան վերադարձաւ իր արձակուրդէն:

● Շր. 5 Նոկտ. — Ս. պատարագը մատուցուեցաւ Ս. Գլխավորի վերեւի Ս. Նշան սեղանին առջև, ըստ սովորութեան:

— Երեկոյին, Տ. Զգօն վրդ. բանախօսեց Ժառանգաւորաց սրահին մէջ, գասաւորելով մասնաւորաբար Տօբու Շուէրի մէջ տեսած օտարներու հոգեւոր և կրթական շարժումներէն ստացած իր տպաւորութիւնները:

● Կիր. 6 Նոկտ. — Ս. Գրաւթեան վերնա. մատարն մէջ քարոզեց Տ. Տիրան վրդ., որ Նիսիս առնելով Բ. Կորնիլ. Ժժ. 2էն, բացառեց թէ, որպէսզի եկեղեցիին՝ Գրիգորի հանդէպ իր հարաւորութեան զգացումին մէջ մնայ ամբիժ, պէտք է որ Աստուծոյ մասին ճշմարիտ և անայայլ սիրոյ նախանշանը սկսելով բարախնի մշտ հաւատացեալներուն սիրտերը. զի անարատ վարդապետութեան է որ կը ձին մաքուր բարոյական կանքը:

● Բշ. 7 Նոկտ. — Տ. Յուսիկ արեղայ վերադարձաւ Աթէնքէ, ուր գացած էր՝ այցելելու իր հիւանդ եղբոր:

● Գշ. 8 Նոկտ. — Ս. Պատրիարքը, աւագ Թարգման Տ. Հայրիկ վարդապետի և Գրանապետ Պ. Գ. Նուրեանի հետ եգիպտական հիւպատոսարան այցելեց, ի շնորհաւորութիւն և Վ. Յոսեան Թագաւորի գահակալութեան տարեդարձին:

● Ուր. 11 Նոկտ. — Միաբանք, երեկոյին, ըստ իրաւական սովորութեան, Ղպտոսց Ս. Գեորգ եկեղեցին քացին՝ պաշտօնական երթով, անդ պաշտելու համար Սուրբին նախառնելով:

— Տ. Գեորգ վրդ. մեկնեցաւ Ռէմէ, մեր Ս. Գեորգ վանքի ուխտաւորութեան նախագահելու, և կիրակի պատարագելու եւ քարոզելու համար. իրեն ընկերացան Տ. Հայկազուն և Տ. Տիրայր վարդապետները:

● Շր. 12 Նոկտ. — Ղպտոսց եկեղեցիին մէջ, Ս. Գեորգի տօնին առթիւ, այսօր երբ կողմէ մատուցուած ո. պատարագի ժամուն քարոզեց Տ. Առաքիլ վրդ. Մի զարհուրեցից յայնցանէ որք սպանանիցեն զմարմինն ընտանին վրայ:

բացատրեց թէ հաւատքով ընդունուած մահն է որ հօգիին կը պարգևէ յաստիոնական անմահութեան պտղի:

— Վաղուան վարձայ Ս. Խաչի տօնին առթիւ, երեկոյին ուշրաշափառքի Թափուրով Միաբանութիւնը մուտք ունեցաւ ի Ս. Յարութիւն, զխաւաքութեամբ Տ. Մեծապ Սրբապետին:

● Կիր. 13 Նոկտ. — Վարձայ Ս. Խաչի տօնին առթիւ, Տ. Մկրտիկ Սրբազան հանգիսեւ պատարագեց ի Ս. Յարութիւն:

● Բշ. 1է Նոկտ. — Հայֆայի Նոգեւոր Հովիւ Տ. Շաւարշ վրդ. իր պաշտօնին վերաբերալ գործով այցելեց Ս. Աթոռ:

● Գշ. 15 Նոկտ. — Տ. Սիւնի վրդ. վերադարձաւ Լուծիթաքի իր ջրաբաժանի արձակուրդէն: — Տ. Նորայր վրդ. մեկնեցաւ Անթիլիաս:

● Գշ. 16 Նոկտ. — Ամերիկայի Աստուածաշունչի ընկերութեան Երուսաղէմի ներկայացուցիչը՝ այցելեց Ս. Պատրիարք Հօր, Գ. Սիրականեանի հետ:

— Ս. Պատրիարքը, Տ. Շնորհք Արեղայի եւ Պր. Կ. Նուրեանի ընկերակցութեամբ այցելեց Յօրդանանու նախօրդ Արքեպիսկոպոս Տ. Տիմութէոս Սրբազանին, որ, քանի մը ամիսէ ի վեր պատրիարք ընտրուած Երուսաղէմի Օրթոտոք եկեղեցիին, մօտակայ Ս. Խաչ վանքին մէջ կ'անցնէ իր պատանով ժամանակամիտընը. մինչև արքայական վաւերացումը իր պատմութիւն:

● Եշ. 17 Նոկտ. — Ս. Գրաւթեան Տեսուչ Տ. Խորէն վրդ. և Միաբանք այսօր երթելով գացին՝ առողջական ժամանակ համար:

● Շր. 19 Նոկտ. — Տ. Յովնէ վրդ. մեկնեցաւ Յոպպէ, ուր վաղը պիտի պատարագէ և քարոզէ և պիտի բանախօսեն ինք և Պր. Միաբան, մեծ զարագարժի հանդէսին մէջ:

● Կիր. 20 Նոկտ. — Ս. Գրաւթեան մեր վերնա. մատարն մէջ քարոզեց Տ. Կիրեղ վրդ., որ Նիսիս առնելով Բ. Կորնիլ. Ժժ. 5էն, բացառեց թէ՛ Քրիստոսի զգացումին բարոյական և վերնա. նորոգիլ գորութիւնն է որ կընայ շինել հաւատքին իրականութիւնը հաւատացեալին մէջ: Այս պատճառաւ, հակնադէմ համար թէ հաւատքը լոկ մտածած է իր մէջ թէ կեանք, այնքին խմանալու համար թէ Քրիստոս իրօք կ'ապրէ՝ որ մէջ, հաւատացեալը պէտք է երբեք չքնէ եւ սիրոյ այսինքն առաքինութեանց փորձաքարին զարնէ իր հաւատքին տեսականութիւնները:

— Տ. Տիրան վրդ. Հայֆա մեկնեցաւ Ժառանգաւորաց զպրօքական գործով:

● Բշ. 21 Նոկտ. — Տ. Գարոյր Արեղայի կիպրոսի Միկեդոնեան Հատարակութեան ուսուցիչ կարգուած ըլլալուն առթիւ, Ս. Պատրիարքը այս երեկոյ ժամանաւոր վարդապետական իշխանութեան գաւազանի օրհնութիւն տուաւ իրեն եւ օծակից Տ. Յուսիկ, Տ. Գրան և Տ. Միւսեան արեւադաններուն, Մայր Տաճարին մէջ:

● Գշ. 22 Նոկտ. — Տ. Գարոյր վրդ. Հայֆա

անցաւ, վաղը անկէ Կիպրոս նաւարկելու համար:

— Յունաց Ասկադոնի արքեպիսկոպոսը և պատրիարքարանի Աւագ Թարգման Արչիմանդրիտը այցելեցին Ս. Պատրիարք շոր, ի շնորհակալութիւն՝ իրենց ընտրեալ պատրիարքին տուած եղբայրական այցելութեան:

● ԴՆ. 23 Հոկտ. — Երուսաղէմի Հոպէշաց վանքի նորընտիր մեծաւորը, որ վերջիս եկեղէնը Նթովկայէն, իր առաջին այցելութիւնը տուաւ Ս. Պատրիարքին, իր հինգ վարդապետներուն հետ:

● ԵՆ. 24 Հոկտ. — Վարդապետք այսօր առողջական պտոյտի համար գացին ի Պարոն-Տէր:

— Ս. Պատրիարքը, Տ. Մկրտիչ Սրբազանի եւ Տ. Շնորհք Արեւիայի հետ գնաց Գերան:

● Ուր. 25 Շր. 26 Կիր. 27 Հոկտ. — Այս երեք օրերու ընթացքին Սրբոց Թարգմանչաց տօնին և Աստուածաշունչի Թարգմանութեան օն. դարադարձի առթիւ կատարուած կրօնական և դրական հանդէսներու վերաբերմամբ տեւեղ յատուկ նկարագրութիւնը միտնէ այս թիւին մէջ:

● ԴՆ. 29 Հոկտ. — Թուրք Հանրապետութեան տարեգարքին առթիւ, Ս. Պատրիարքը, ընկերակցութեամբ գիւսանապետ Պր. Կ. Նուրեանի, իշուպատառան գնաց, ի շնորհաւորութիւն:

— Ելեմիոց Տեսուչ Տ. Գէորգ Վրդ. դատական գործով Յոպէշ գնաց և դարձաւ:

● ԴՆ. 30 Հոկտ. — Ելեմիոց Տեսուչ Տ. Գէորգ Վրդ. յանուն Ս. Պատրիարք շոր, փոխադարձ այցելութեան գնաց Ղպտոց նոր մեծաւորին, ընկերակցութեամբ Տ. Ասողկ եւ Տ. Յուսիկ վարդապետներու:

— Հայրապետական Պատուիրակ և Ս. Էջմիածնի Նուիրակ Տ. Գարեգին Ս. Արքեպս. Յովսէփեանի վաղեմ Յոպէշ ցամաք ելլելը հեռագրաւ հաղորդուած լինելով, Ս. Պատրիարք շոր կողմէ այսօր մինչև նոյն քաղաքն ընդ առաջ գացին Տ. Կիրեղ և Տ. Տիրայր վարդապետ և գիւսանապետ Պ. Կ. Նուրեան:

● ԵՆ. 31 Հոկտ. — Տեղեկութիւն ստացուած ըլլալով Յոպէշէ թէ Աղեքսանդրիայէն մեկնող աշխ. զօգնեալ՝ որուն մէջ կը գտնուէր Տ. Գարեգին Արքեպս., փոթորկալից օդին պատճառաւ, փոխանակ Յոպէշէ՝ Հայֆա ուղղուած է, պատուիրակները վերադառնալով Երուսաղէմ՝ գացին Հայֆա, հոն ընդունելու համար Ն. Բ. Սրբազնութիւնը:

— Ս. Պատրիարք շոր այցելեցին առաւօտուն՝ Պաղեստինի կրթական Վերատեսուչ Մր. Պոմէն, և Երեկոյն՝ Գահիրէի անկիլեան երէցներէն Տ. Պրէտ Շօ:

● Ուր. 1 Նոյեմբ. — Այսօր Տ. Գարեգին Ս. Արքեպս. ողջամբ Ս. Աթոռ Ժամանեց Ժամը 4ին,

ընկերակցութեամբ ընդառաջող պատուիրակներուն: Տ. Մերսոպ և Տ. Մկրտիչ սրբազաններ և ամբողջ Միաբանութիւնը և ուսանողութիւնը, որոնք կը սպասէին վանքի բակին մէջ, մեծահանգէս շնորհակալուով առաջնորդեցին Ն. Գերապատուութիւնը Ս. Յակոբեանց տաճարը, ուր Ս. Գիւնգիրի խորանին մէջ իր ուխտը կատարելէ վերջ, մեր էնն յետեւեան շարականով յառաջացաւ և երկրպագեց աւագ խորանին առջև. ճի մէջ տաճարիս աղօթքէն ետքը, իր բացառիկ պատիւ՝ հայրապետական պատուիրակութեան գաղափարին, դպրեք հնչեցուցին շէջմիածին ի շորէ՝ Մայր Ամենապատուութեան և Ն. Գերակ Սրբազանը ողջունեց Միաբանութիւնը և ներգալ ժողովուրդին հոծ բաղմութիւնը յանուն Ամենայն Հայոց վեհ. Ս. Հայրապետին և Ս. Էջմիածնի. օրհնութեան և մաղթ օրհնել շերմ խօսքերով: Ապա թափորով ելաւ պատրիարքարան, որուն սրահին սեմին վրայ Ս. Պատրիարքը ողջագուրեց զինքը շերմ սիրով. և մտան մեծ դահլիճը, ուր Ն. Ամենապատուութեան և Ն. Գերապատուութեան կողմէ բարի գալստեան, հայրապետական ողջոյն և շնորհակալութեան արտայայտութիւններ եղան փոխադարձաբար:

Նուիրակ Սրբազանը պիտի ընակի պատրիարքարանի յարակից արտաքին յարկարար ժինի մը մէջ, որ յատկապէս պատրաստուած է իրեն համար:

Հ Ա Ն Գ Ի Ս Տ Տ. ԿՈՍԻՏԱՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ

Վերջին վարկեանին միայն իմացանք ցաւալի իրողութիւնը: Ազգն ամբողջ լացաւ արդէն իր սփոսաղանդ դաւիթն կորուստը այն օրէն՝ ուր Կոստանթնուս տուած իր վիճառներ եղբրական վախճանին մասին, իրաւ, իր հիւանդի մահիճին շուրջը պատած սև մռայլին մէջ տարեկներէ ի վեր կը նշուէր տակաւին պղտիկ լոյս մը, որ յոյսէ աւելի իղձն էր ամէնուրեք: Այդ իղձն է ահա որ կը փշրուի վերջապէս, երբ հայ երգին ու հայկական երաժշտութեան տոտանը, զո՛հ տարագրութեանց չարաշուք սարսափներուն, յաւիտեանապէս կը փակէ իր ամբարը այս կեանքին դէմ: Հանգիստ իր հոգոյն. յարգանք իր յիշատակին:

Միտնէ յաջորդ թիւին մէջ պիտի երևի իր մասին ուսումնասիրութիւն մը: